

ELŐFIZETÉSI ARÁK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 " "
 Helyben bárhol hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 6 " "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 8 " "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszatérítését
 vagy megőrzését nem vállalja.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 6 fillér.

NAGYVÁRAD, szeptember 5.

A városi tisztviselők fizetése.

A városi tisztviselők fizetésének kérdése ma már egyike a legfontosabb városi kérdéseknek. A Nagy-Várad város szolgálatában álló tisztviselők és alkalmazottak között egy sincs, akiről ellehetne mondani, hogy fényesen van dotálva, de egész legió azoknak a városi alkalmazottaknak a tömege, akiknek munkájukért még kenyeret sem nyújt a város. Száznál többre megy azoknak a száma, akiknek 3-6 száz forintból kellene, hogy magát és családját eltartsa.

A mai drágasági viszonyok mellett erre jó lélekkel még gondolni sem lehet. Annál inkább nem várható el, hogy a nyomoruság és anyagi gondoktól terhelt tisztviselő egész tudásával, munkabírásával teljesítse kötelességét, és pedig teljesítse úgy, ahogy a közönség igényei, a közvélemény megkívánja.

Az állam, a megye már gondoskodik, hogy ezektől a munkát megbénító anyagi gondoktól megmentse az alkalmazottait. A munkások ezrei minden törvényes, sőt még törvénytelen eszközökkel is felhasználják, hogy helyzetüket javítsák. A város közönségének is önmaga iránti kötelessége, hogy alkalmazottainak, ha nem is jó, de legalább türelhető helyzetet teremtsen.

E tekintetben nem is hiányzik a jóakarát, s mégis azt látjuk, hogy a kérdést

a folytonos tanácskozások alig viszik előbbre.

Ennek szerintünk eddig egyik akadálya az volt, hogy a fizetés rendezésre vonatkozó javaslatokat közvetlen érdekelt belső emberek csinálták, akiknek első sorban maguk felé hajlott a kezük. Minden javaslaton, sőt az 1906. évi rendezésen is az vonul keresztül, hogy a főbb tisztviselők kapjanak minél nagyobb fizetésjavítást s a legjobban rászorult kismemberekről majdnem komikusan »gondoskodtak«. Az eredmény azért horribilis összegben mutatkozott, ami rémületbe ejtette még a bizottság tagjainak nagy részét is.

A másik hiba a személyzet óriási létszámában keresendő. A munkaerő főleg a kismembereket kivéve, nincsen kihasználva, a tisztviselők órája a minimumra, napi 5 órára van leszorítva s ennek betartását sem ellenőrzi senki. Pedig aki a fizetést felveszi, ha magasabb állásban van is, ép úgy köteles lenne a hivatalos idő betartására, mint az, aki egy forint napi díj mellett dolgozik. Még ha ez mindenütt így lenne, belenyugodhatnánk, hogy annak is így kell lenni. De példák vannak, hogy erélyes vezetés, szoros kötelességtudás mellett hasonló, sőt nagyobb városok aránytalanul kevesebb személyzettel jobb közigazgatást tartanak fenn. A többi között rámutathatunk Temesvárra.

Sok időt és munkaerőt felemésztt haszontalanul továbbá az a bürokratikus

rendszer, amely a mi városházánkon uralkodik. Amit pár szóval, rövid uton, pár perc alatt el lehetne intézni, átiratokkal »sibolják« egyik szobából a másikba, egyik ügyosztálytól a másikhoz, egyik emeletről a másikra. Hol látjuk nyomát annak a hangoztatott létszámcsoökkentésnek és helyes munkabeosztásnak, amit évek óta ígérgetnek, pedig az első éves jubileumát már megültük az új városházának.

Igen találóan vetette oda egyik bizottsági tag tegnap, mikor a létszám apasztás is szóba jött:

— Elbocsátottak egy napdíjast!

Ezek — szerintünk — akadályai annak, hogy Nagyvárad városa tisztességesen dotálhassa tisztviselőit s míg gyökeres reform által nem segítenek a mostani ósdi rendszeren, lehet szó drágasági pótlékról, a fizetések toldozás-foldozásáról, de olyan gyökeres fizetésrendezésről, amilyent a városi tisztviselők becsületes munkájuk után megérdemelnének és el is várhatnának — nem beszélhetünk.

*

Annak idején részletesen ismertettük azokat a javaslatokat, amiket a városházán a városi tisztviselők fizetésrendezésére vonatkozólag készítettek.

A városi tanács a javaslatokat véleményezés céljából kiadta a pénzügyi és a jogügyi szakbizottságoknak.

Az együttes bizottság tegnap délután sok jóakarattal tárgyalta a javaslatokat s egy 12 tagú bizottságot küldött ki a kérdés tanulmányozására.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Fiam születésnapjára.

1905 augusztus 14.

Az isten egyszülött fiát,
 Midőn szűz Mária világra szülte,
 Sietett az egész világ
 A betlehemi, nádfedeles csürbe.
 Ott örködött a szent család
 Az Isten-ember szelid álmira —
 Dicsértessék a Jézus Krisztus!
 Üdvözlégy Mária!

Elhalmozá a kisdedet
 Ajándékokkal a közel, s a távol,
 S a kis istálló tele lett
 A mirha, s tömjén büvös illatától.
 És milliók térdre estenek,
 S felharsant a magasztos ária:
 Dicsértessék a Jézus Krisztus!
 Üdvözlégy Mária!

... A te világra jöttöd
 Szülőiden kívül senki se várta,
 Nem is hajlong bölcsöd felett
 Az üdvözölni jöttek tenger árja.
 Csak édes atyád hajt fejet,
 És tör fel ajkán hódoló ima:
 Dicsértessék a Jézus Krisztus!
 Üdvözlégy Mária!

Mem is kaptál ajándékot —
 Anyádon és kivülem senkid sincsen.
 Én is nagyon szegény vagyok
 Jézusnak hite egyedüli kincsem.
 Ennél többet nem adhatok
 S ezt bizva lelked, nincs mászt vágyia —
 Dicsértessék a Jézus Krisztus!
 Üdvözlégy Mária!

Légy inkább bármilyen szegény
 Fiam, csak a hited, csak azt ne add el!
 Nincs koldusabb e sárteken
 Mint a ki a Megváltótól szakadt el.
 Ha környékeznék légy kemény!

Ki Krisztust védi: örök üdv fia —
 Dicsértessék a Jézus Krisztus!
 Üdvözlégy Mária!

Siliga Ferencz.

Az első kaland.

Irta: Szentirmay.

Rettenetes drukkok között tettem le az érettségim. — Megkínözva, de azért büszkén hagytam el a termet; érett ifju voltam. Nagy szó ez egy kamasz, pelyhes állu legénynél. — Apám büszkén vitt haza a csinos sárga kocsin, otthon tárt karokkal, könnyes szemmel fogadott anyám s még az öreg komondor is elvakkantotta magát; nyilván gratulálni akart. — Az arany lustálkodás ideje, a szünidő közepén voltunk, mikor apám odaszólt pipa mellett:

— Fiam voltaképpen még nem is tudom milyen pályára akarsz lépni?

— Jogász szeretnék lenni — feleltem. Az ügyvédi pályáról álmodoztam már kis diák

Intézeti felszerelések előírás szerint leányok és fiúk részére a legolcsóbban

Fő-üzlet:
 Fő-utca

CZILLÉR IMRE

Fiók-üzlet
 Szt.-László-tér

áruházában szerezhetők be. Costümök, pongyolák blousok, a legdivatosabb kivitelben, salonomban készülnek.

Az együttes ülésről a következő tudósítást adjuk:

Bordé Ferencz főjegyző elnöklése alatt jelen voltak: Hlatky Endre, dr. Hoványi Géza, Komlóssy József, dr. Pácz Sándor, Mezey Mihály, Ragány János, Mihelji Adolf, Fleischacker Gyula, Kugler Albert, dr. Berkovits Ferencz, Darvassy Lajos, Beczkay Lajos, dr. Kurländer Ede, Milibák József, Balogh Döme, dr. Várady Zsigmond, Kőszeghy József, Papolczy Ferencz, dr. Tóth Ferencz, dr. Gyémánt Jenő, dr. Sonnenfeld Zsigmond, dr. Adorján Emil, Lukács Ödön előadó, Juricskay Barna jegyző.

Bordé Ferencz elnök előadta, hogy a tanács véleményt kér az együttes bizottságtól a városi tisztviselők fizetésrendezéséről készített javaslatokra nézve, amelyek a bizottság tagjainak megküldettek. Kéri, hogy a pénz- és jogügyi szakbizottság csak általánosságban tárgyalja a javaslatokat, mert ezuttal a részletes tárgyalásba úgy sem mehet bele.

Lukács Ödön pénzügyi tanácsnok hosszabb beszédben szólott a javaslatról. — Hivatkozik a változott viszonyokra, a drágaságra, amely a megélhetést megnehezítette, egész társadalmi osztályokat mozgásba hozott s ennek eredménye is lett. A városi tisztviselők nem lépnek a mozgalom terére, hanem a kérésnél maradnak, bár éppen az ő javadalmazásuk a legcsekélyebb. Köszönettel van a tisztikar, hogy a fizetések javítására a kezdeményezés a törvényhatóságból indult ki s a tanácsot utasította javaslatlételre. Felemlíti, hogy az első javaslat a főszámvevő korpótléokra vonatkozó javaslat; a másikat ő dolgozta ki. — Fejteti a fizetésjavítás szükségét s rámutat a városi tisztviselők között fennálló panperizmusra. A fedezetre 109,000 korona kell, amit többletvételből s megtakarításokból részben megtérül, s csak 46% közköltő emelés szükséges. Hiszi, hogy a város polgársága ezt nem tagadja meg, mikor a tisztviselők helyzetének javításáról és függetlenítéséről van szó. A közintézmények, közalkotások, kövezés, csatornázás nem érintik a közköltőt, mert a vámdíjakat emelik s ebből fedezik a kövezést. A csatornázás új teherrel jár, de az eddigi kiadások viszont elmaradnak. A közbizárid új kiépítése szintén nem érinti a közköltőt. A város fejlődése meghozza az újabb közintézményekre szükséges fedezetet. Javasolja, hogy általános ágba fogadják el a javaslatot s küldjenek ki egy 7 tagú bizottságot annak tanulmányozására.

Balogh Döme általánosságban sem fogadja el a javaslatot és pedig két okból; 1-ször mert közköltő emeléssel jár, 2-szor mivel a fedezet nincsen reálisan kimutatva. A rossz gazdasági viszonyok a lakosságot is sújtották. A javaslat igen sok tisztviselőre sérelmes s azzal sokan

elégedetlenek, mert úgy van összeállítva, mint 1896-ban; akiknek nagy volt a fizetésük, még jobban emelték. Ha rendezik a fizetést, azt igazságosan és arányosan csinálják. Nem tartja különben hazafiasnak, hogy most rendezzék a fizetéseket, mikor nincs alkotmányos kormány. Adják vissza azzal a javaslatot, hogy az elégedetlen tisztviselők kérelmét is vegyék figyelembe s akkor terjeszzenek elő megfelelő, arányos javaslatot, ha alkotmányos kormány lesz.

Mihelji Adolf elfogadja általánosságban a javaslatot s a bizottság kiküldését, azzal, hogy a 7-es bizottság a város anyagi helyzetét is vegye bírálat alá. Aggodalmi vannak különben, mert azt hitte, hogy a városok tisztviselőinek helyzetét is csak államsegéllyel lehet megoldani. Nézete szerint a most kimutatott 109000 korona több kiadás nem lesz elegendő, mert ha a fizetést emelik, azt az egész vonalon kell keresztülvinni; ez esetben pedig 150—160 ezer korona kell, ami négy millió tőkének felel meg. Ezt nem lehet, mint a javaslat mondja, megtakarításokból s a jövedelem fokozásából fedezni. Rámutat ennek igazolására a költségvetés tárgyalására. Személyzet szaporítás is kell, ami újabb kiadást igényel. A villamos világításnál nem hisz megtakarításban, mert az üzem növekedésével újabb befektetésekre lesz szükség. Egy évig még maradjunk meg a drágasági pótléknál s azt lehet 2000 koronáig 15 százalékra, ezen felül 12 százalékra emelni. Csak kell egy jobb kornak jönni; az állam majd csak segít a városok helyzetén. A kiküldendő bizottság általános szempontból is mérlegelje a város helyzetét s terjessze ki a figyelmét arra is, hogy a fizetésrendezés nem akadályozza-e a város fejlődését.

Dr. Berkovits Ferencz elfogadja a Mihelji javaslatát; látja, hogy a helyzeten javítani kell. Reflektál Balogh Döme szavaira. Rossz helyzetben mindig lesz a közönség egy része, de a városi tisztviselők helyzete olyan, hogy okvetlenül javítani kell. A politikai helyzet nem tartozik a kérdéshez. Még az az óhaja, hogy a kérvényeket is tekintse át a 7-es bizottság.

Hlatky Endre szintén osztja a Mihelji által kifejtett nézetet. A 7-es bizottságnak szabad kezét kell hagyni, hogy az összes adatokat átvizsgálhassa, mérlegelje a város pénzügyi helyzetét, az új állások szervezését. Együtt működne a szervezésre kiküldött bizottsággal. Terjessze ki a 7-es bizottság arra is figyelmét, hogy 6 és 10 év múlva mennyire emelkednék a fizetésjavítás által a városra háruló újabb teher. Ezután egyes állásokra tér át. Felemlíti a vámosokat, akik óriási terhes szolgálat mellett még kenyérre valót sem kapnak. A kis embereket kell első sorban segíteni a megélhetéshez.

Felhívja a kiküldendő bizottság figyelmét a napi-dijasokra s a többi kis állásban levőkre, akikről gondoskodni kell. A kiadások nőni fognak. A bizottság tanulmánya eredményét s javaslatát nyomassa ki. — Egy bizonyos, s ez az, hogy akár-hogy érezzük a nehéz körülményeket, a fizetés rendezés elől kitérni nem lehet, csak az a kérdés, hogy mily terhet bírunk el. A mai állapotban hagyni a tisztviselők fizetését, a közigazgatás elleni vétség. Példákkal illusztrálja a tarthatatlan helyzetet. A városnál egy I. oszt. számtisztnek a fizetése, érettség és államszámvitel-tani vizsgálat mellett lakbérrel évi 900 frt, a II. oszt. 800, a III. oszt. 700 frt, míg a megyénél az irnok 1010 frtot kap. A jogvégezett alkapitány kap 1300 frtot, tehát csak 190 frttal többet, mint a megyei irnok. — Hogy miként oldjuk meg ezt a kérdést, nem tudja, csak érzi, hogy valamiként ezen az állapoton segíteni kell. Ha nem lehet most egészben segíteni, ideiglenesen emelik a fizetést s később ismét javítanak a helyzeten.

Dr. Kurländer Ede akként véli megoldhatónak a kérdést, hogy a törvényhatóság az egyes állásban levőknek, a személyükre s működésükre való tekintettel emelhesse a fizetést. Majd felveti, hogy az új városháza építésénél a személyzet számának leszállítását ígérték s még semmit sem lát ennek beváltásáról. A javaslat rendszer nélkül van összeállítva. Sok adatot kell a 7-es bizottságnak tárgyalni. Ő úgy sejt, hogy most akar az állam segíteni a városokon s ezért azt javasolja, hogy a kiküldendő 7-es bizottság a jövő év januárjáig ne tartson ülést. Januárban már tisztult lesz a politikai helyzet.

Fleischacker Gyula elfogadja a javaslatot csak azt kéri, hogy a 7-es bizottságnak joga legyen új javaslatot is készíteni.

Dr. Várady Zsigmond szintén segíteni óhajt a tisztviselők helyzetén, de az aggodalma, hogy ily nagy összeget nem vagyunk képesek fedezni. A villamos világításnál elérendő 22000 korona megtakarítását a fizetés javításra fordítani, nem tartja méltányosnak. Ez a magánvilágítókat új teherrel sújtaná, a világítási díj mellett. Ha feleslege van a villamosműnek, le kell szállítani a villany árát. 12 tagú bizottságot küldjenek ki s ez a fedezet kérdésénél csakis a realis bevételeket vegye figyelembe. Adják továbbá utasításul, hogy a polgári iskolai tanítók oly fizetést kapjanak, mint az államnál.

Dr. Hoványi Géza nagyon fontosnak tartja a kérdést a közönségre két irányban. Hogy mennyire terheli meg a közönséget s hogy jól dotált tisztviselőktől várható jó közigazgatás. E két szemponttal kell számolni. Évek óta egyik bizottságtól a másikhoz vándorol a kérdés, s mindig jobban össze lesz zavarva. Az adott

koromban, most szeretném megvalósítani álmaimát.

Apám nem valami örömmel vette választásom, — rázta fejét néhányszor megsimogatta bajuszát, — de azért én mégis jogász lettem s úgy szeptember közepén már Pesten néztem a kék eget, ha egyáltalán a sok füst miatt lehetett volna látni.

Barátnak, jó cimborának hamar ajánlkozott egy csomó jogász, különösen mikor megsejtették, hogy van néhány pengőm. Én persze adva az urat, néhányszor megvacsoráztattam őket. — Szegény apám nem tudott róla semmit: különben. Egy ilyen vacsoránál hozzám fordult a társaság egyik alakja, a legnagyobb lump, krakeler; Jánossy Imre: —

— Te barátom volt-e már neked valami kalandod, mióta Pesten vagy?

— Kalandom, — hogyan érted ezt, — kérdém csodálkozva?

— Hát valami fess színésznevendőkével, egy szép hölgygyel?

— Bizony még nem volt, — feleltem én, — mire az egész társaság hangos kacajba tört ki. —

— No akkor még nem vagy igazi jogász. Barátom jogász meg a kaland — testvérek egymással — jelenti ki fitymáló hangon Jánossy, miközben »nem fitymálva« idogált a potya borból.

Zavarba voltam, nem tudtam miféle kalandra tegyek szert.

— Barátom sült malacz vagy kaland nélkül? Addig nem is vehetünk be a társaságunkba? Nem érsz annélkül egy fabatkát se? — Barátom szörnyű naiv vagy? Nincs benned jogász vér? — hangzott összevissza, — nevelték, gnyolódtak, miközben nyelték a boromat.

Mérges lettem a sok csipkelődéstől, dühösen előrántottam tárczámat, fizettem és rohantam haza.

Egész éjjel nem aludtam mindig a kalandon törtem a fejem. — Ha török-szakad, holnap szert teszek valami különös kalandra. —

Másnap már 10 kor öltözködni kezdtem, elővettem fehér selyem melényemet (hugom

himezte) megkefélttem a hajamat és leendő bajuszomat, bepárfümoztam magam erősen és 12-kor megindultam a korzóra. — Nézegettem jobbra, balra, mindenütt párokat láttam már boszszankodva vissza akartam fordulni mikor hirtelen egy nagyon fess hölgyet pillantottam meg. Kék ruhában, arany hajjal, úgy nézett ki, mint egy nefelejt. — Egy ravasz kerülővel mellette termettem bemutatva magam kértem, hogy hagy kísérjem haza.

Az én hölgyem nem szólt semmit. A hallgatás beleegyezés — okoskodtam magamban, — szépen kísérttem haza.

— Nagysád igazán mesés szép?

— Ne mondja — felelt a hölgy kurtán?

— Én imádom Nagysádat!

— Ilyen hamar. —

Már zavarba voltam, mit mondjak, amire melegebben felel.

— Oh drága Nagysád — ne legyen hozzáam olyan kegyetlen az én szívem lángol, eped önért, ön az egyetlen, kit szerettem és szeretek stb. —

Szülők figyelmébe!

Az iskolai év bekezdésével

A gyermekek tejjes és czélszerű felrubázása

legelősebb árban, legnagyobb választékban

Leitner Lázár-nál

Nagyváradon, Zöldfa-utcán, a Zöldfa-kávéhá ajtajával szemben eszközölhető.

helyzetben elfogadja a bizottság kiküldését, azonban ez a kellő időben nem fogja megoldani a kérdést. Pedig gondoskodni kell, hogy a létminimumot mielőbb megkapják a tisztviselők. A bizottság, ha most a kérdést megoldani nem tudja, fog olyan javaslatot tenni, hogy már a jövő évben miként lehet a tisztviselők megélhetését biztosítani. Segíteni, még pedig gyorsan segíteni kell a mostani állapotokon.

A szakbizottság ezután kimondotta, hogy a tisztviselők helyzetét javítani akarja s egy bizottságot küld ki e tekintetben javaslatételre; a bizottság figyelembe véve a város anyagi helyzetét, a város fejlődését a beadott kérvényeket a megszűnő és új állások rendszeresítését, — úgy a fizetés emelésre, mint az egyes állásokra vonatkozólag függetlenül tegye meg javaslatát.

A bizottságot a következő tagokból alakították meg: Hlatky Endre, dr Adorján Emil, dr Berkovits Ferencz, dr Hoványi Géza, Mezey Mihály, dr Molnár Imre, Mihelyi Adolf, dr Várady Zsigmond, Reismann Mór, dr Halász Lajos, dr Kurländer Ede, Fleischacker Gyula.

A bizottság elnöke a polgármester. Hivatalból tagjai: a főszámvevő és Lukács Ödön tanácsnok, jegyzője dr Istvánffy István; ezen tagoknak nincs szavazati joga.

*

Végül Mihelyi Adolf indítványára javasolja az együttes szakbizottság, hogy a főszámvevő utasítsa, miként az 1906. évi költségvetést úgy állítsa össze, hogy a tisztviselők fizetésére 50,000 korona több kiadást legyen fel.

Ezzel véget ért az ülés.

Pénzügyi anketet nem tart Fejérváry.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A lapoknak az a híre, hogy Fejérváry Géza báró miniszterelnök a jövő héten több pénzügyi szakemberrel értekezletet tart az ország pénzügyi helyzetének megvitatása tárgyában, mint illetékes helyről értesülünk, teljesen alaptalan.

Az általános választói jog s a szociálisták.

A magyarországi újjászervezett szociáldemokrata párt hónapokkal ezelőtt egy kérvényre aláírások gyűjtését kezdte meg, amelyet az általános titkos választójog törvénybe iktatása érdekében a képviselőház elé terjeszt. A párt óriási agitációjának eredményeképp az ország

Az én hölgyem csak mosolygott, én meg összebeszéltem tücsköt bogarat a szerelmi levelező valamennyi frázisát valóságos dühvel ostromoltam. Az én hölgyem egyszerre csak megáll egy kapu alatt.

— Nos uram én már itthon vagyok — tovább ne kíséren, — ezzel indult befelé. —

Bennem felébredt a jogász virtus.

— Édes nagyság, hát nincs szive, el hagy menni annélkül, hogy valami jutalmat kapnék? —

— Ó — visszafordult — Mit akar? — kérdé röviden. Egy csókot — egy uri — puzi csókot feleltem nagy buzgósággal?

— Tessék. — S a piczi kacsó olyan hatalmas pofont adott, hogy szikráztak a szemem bele. Mögöttem hangos nevetés, én szégyenemben hamar egy bérkocsiba ültem és siettem haza. — Otthon még egy pech ért, nem tudtam kifizetni a kocsit, nem volt egy árva krajczárom se, kénytelen voltam az egyik gyűrűmet zálogba csapni, hogy kifizessék a lármázó kocsist.

Levettem magam a diványra és szidtam, aki először biztatott a kalandra. Egy pár napig nem mutatkoztam az egyetemem, féltem barátaitól. — Magamba erős fogadtatást tettem, hogy ez volt az első és utolsó kalandom. —

Oh jogász vér! Első kalandom csakugyan ez volt — de az utolsó Isten tudja hányadik lesz.

2000-nél több községből eddig 450,000 aláírás gyűlt egybe. A pártvezetőség tegnap tartott ülésén elhatározta, hogy szept. 15-éig még 50,000 aláírást gyűjt és felszólítja Mezői Vilmos orsz. képviselőt, hogy az így összesen fél millió aláírással ellátott kérvényeket a képviselőház elé terjessze. A képviselő vállalkozott is erre és szept. 15-én a képviselőház nyílt ülésén az 500,000 aláírással kérvényt a ház asztalára leteszi.

Bíróság a nemzeti ellentállás ellen.

Kolozsvárról írják, hogy az ottani királyi ítélőtábla felülvizsgáló tanácsa arra az álláspontra helyezkedett, hogy a le nem rótt bélyegek a költségek megállapításánál figyelembe nem veendő, meg nem állapíthatók és az ügyvédi költségekből ezt az összeget leüti. Kolozsvárott nagy felháborodást kelt ez az eljárás, amelylyel a tábla arra akarja kényszeríteni az ügyvédi kart, hogy az alkotmányellenes kormányt támogassa.

Az érmelléki borászati kongresszus.

— Kiküldött tudósítónktól. —

Az Érmellék, az öreg Biharországnak ez az üde, bájos, viruló szép lánya Isten áldotta szőlőinek pompás, zamatos boraival diszította föl a magyar közgazdaság szegényes asztalát. Nagy ünneplés folyik most Székelyhídon, az Érmellék központjában, az ország sok jelentékeny borvidékének képviselői előtt. Amikor elnéztük a kitűnő szakismerettel és szorgalommal ápolott szőlőket a domboldalon, a kongresszus hallgatóságának egészséges vegyülékét, az intelligencia s az egyszerű nép tarka csoportját a szőlőművelés kedves ünnepén s ahogy a karcsu, hosszonyaku palaczkok imponáló táborát láttuk, igazat kellett adnunk jóleső lelki örömmel a nagyszabású elnöki megnyitó kellemes profécziájának, hogy a magyar bortermelés megújodása, reneszánsza rövidesen elérkezik. Valóban örömmünnepe ez a háromnapos kongresszus a hazai borgazdaságnak. Minden tekintetben fényes, anyagilag is sikerült és tanulságos, eredményeiben mesze kiható. Molnár Akos dr, a székelyhídi kerület agilis, népszerű képviselője, aki oly példás munkakedvvel dolgozik az érmelléki bortermelés érdekében méltán büszke lehet erre a legújabb alkotására. És ebben a jóleső büszke örömben mindenestre osztoznak majd vele azok is, akik ebben a munkakörben vele együtt dolgoznak s a jelen esetben is vállatve fáradoztak heteken keresztül, hogy a kongresszusnak minél tekintélyesebb sikert biztosítsanak.

A kongresszus tegnapi ünnepélyes megnyitásától a következőkben számolunk be.

A kongresszusra már hétfőn este is, java részben azonban tegnap, kedden reggel 7 órakor Érmihályfalván át Debreczen felől és dél előtt 9 órakor Nagyvárad felől érkeztek a résztvevő vendégek. Fogadtatásukra a tevékeny rendezőség, élén Molnár Akos képviselővel, az előkészítő-bizottság elnökével a pályaudvarra vonult, ahol az érkezőket mindkét alkalommal Bokor István városi főbíró fogadta rövid, magyaros dikcióval, amelyet a vendégek is viszonzottak szíves szavakkal. Az utasokat a rendezők nyomban kocsikra ültették és a vendégszerető lakosságnál egy-kettőre elszállásolták őket, kényelmesen, barátságosan. Nem jöttek ugyan annyian, mint amennyire a jelentkezések után számítottak, mégis elég szép számmal jelentek meg s még utólag is kilátásba helyezték jöttüket egyesek.

A város a kongresszus tiszteletére lobogó-

diszt öltött s a vendégeket tarackklóvések üdvözölték. A járásbíróház épülete mellett »Isten hozott« fölírással diadalkapu állott, honnan aztán egész lombsátor vezetett föl a Fürdő utcán a második diadalkapuiig, amelynek »Szőlészeti és borászati kongresszus« volt a fölírata. A diadalkapukat ügyes szőlőfűrtimitációkkal s a borkezelés apróbb szimbólumaival diszítették föl igen ötletesen és ügyesen.

A kongresszus helyisége a fürdő-részvénytársaság épületében van, amelyet a társulat igazgatósága s elsősorban annak elnöke Galambos Antal nyugalmazott járásbíró, jóságos, kedves öreg ur igyekezett a kongresszus elhelyezkedésére minden tekintetben megfelelővé tenni.

A fürdőépület vendéglőjének nagyterme a kongresszusi terem. Négy-ötszázan szorongtak benne, amikor pontban délelőtt tíz órakor Molnár Akos a gyűlést megnyitotta. Az elnöki emelvényen helyet foglaltak Stubenberg József gróf, Pongrácz Jenő és Imre grófok, Szögyény György dr. new-yorki kereskedelmi attasé, Samassa Aurél dr, Nagy György királyi tanácsos, Kosinszky Viktor, Balassa István, Stettner János dr közjegyző, Vámos Andor dr orvos, Hajós Emil dr ügyvéd, a fővárosi és vidéki sajtó, valamint többen, a környék intelligens szőlőtermelői közül. A teremben földbirtokosok, ügyvédek, tisztviselők, egyszerűbb gazdák foglaltak helyet. Nagyváradról sokan mentek ki a kongresszusra. A nagyváradi egyházmegye papságából ott voltak Szébeny Gyula székelyhídi esperes-plebános és Lahner Ignác szentjebbi plebános. Biharvármegyén kívül, főként Szilágy, Hajdu, Szatmár, Békésmegyéből jöttek sokan, de voltak szép számmal bánátiak is, ugyancsak Budapestről és Arad vidékéről is.

Molnár Akos a kongresszus megnyitása után bejelentette, hogy mintegy kétszáz kongresszusi tag jött el különböző híres borvidékekről négyszázhusz jelentkező képviselőtében. Közöttük termelők, kereskedők, vendéglősök, szakírók, magánosok és egyesületek képviselői. Több fővárosi vendéglős is eljött Stadler Károly vezetéke alatt.

Számosan kimentették elmaradásukat, köztük Fraknói Vilmos, Darányi Ignác, Téglássy Gábor és Dobokay József miniszteri tanácsosok, Zichy Jenő gróf, Batthyány Tivadár gróf, Puthény Géza báró, Miskolczy Ferencz alispán.

Az elnöki üdvözlések után a kongresszus diszelnökeivé választotta: Fraknói Vilmost, Darányi Ignácot, Sztéryni József államtitkár, Dobokay Lajos és Téglássy Gábor miniszteri tanácsosokat, Zichy Jenő gróft, Pongrácz Jenő gróft, Stubenberg József gróft.

A diszelnök választása után a végrehajtó-bizottság letette tisztségét, mire a kongresszus megválasztotta tisztikarát s ezzel véglegesen megalakult.

Elnök: Molnár Akos, társelnök: Nagy György. alelnök: Molnár Lipót, titkárok: Stettner János dr, Vámos Andor dr, Fábry Sándor, Forster Sándor és Adorján Armin dr.

A diszelnökök üdvözlése után nevükben Pongrácz Jenő gróf felelt előkelő, tömör beszédben.

Molnár Akos kongresszusi elnök most hosszabb elnöki megnyitó beszédet mondott. Beszéde, a milyen komoly volt belső tartalmát tekintve, olyan szép ornamentikával dolgozott a külső hatásra nézve. Formás, poétikus lendületű részletekkel bőven találkozunk benne.

Nemzeti irányu kultúra az államszervezetek tehetségében csak úgy szerezhethető meg, ha maga a nép érezi a jólét bizonyos fokát s viszont csak nemzeti kulturát művelő nép lehet hazájában is szabad, önálló és gazdag. *Közgazdasági függetlenségre kell törekedni.* Minden szakma legyen a köznek hasznos faktora. Magyarország természeti fekvésénél fogva agrrikultur állam. Lakói imádással csüggenek az anyaföldön. Ez adja meg a magyar nép karakterét és szívós ragaszkodását faji, nemzeti sajátágaihoz, amit őseitől a földdel együtt örökölt és azzal hagy utódaira. A filloxera végigszántotta

hazánk viruló hegyeit. De ma már ismét jobb idők hajnala hasad.

A kapa és az oltókés vigan csillog a nap-sugarban s elhalatszik messzire a szőlőmunkások vidám dala. Most már a termelésben nincsen baj, hanem igenis nagy a baj értékesítésben, amely a termeléssel nem tud lépést tartani. Utat, bevezető csatornát az értékesítésnek! El kell jönnie, — közel van a magyar borgazdaság renesszánsza. — Piaczot kell nyitni a magyar bornak. Meg kell menteni, amit lehet. *Ki a magyar borral Amerikába.* A magyarok Istenének áldását kéri a kongresszusra.

A gondosan kidolgozott beszéd mély hatást tett.

A kongresszus a *borkiállítás zsűrijébe* megválasztotta: Stadler Károly, Magyar Miklós, Molnár Lipót, Haar Ignác, Kosinszky Viktor, Szabó Zoltán nyugalmazott ezredes, Pammer Jenő, Neumann Armin, Liptai Jenő, Halmi Andor, Hauszner Jakab, Schwitzer Gábor és Leichtmann Soma tagokat.

A megalakulás után megkezdődtek a kongresszus előadásai. Az elsőt *Kosinszky* Viktor állami szőlőtelep-igazgató tartotta *újabb szőlőtelepítések és bortermelésünk általánosabb hiányairól.* Az előadás kiváló gyakorlati értékkel bírt s a kongresszus ugyszólván minden passzusát helyesléssel kísérte. Az előadó egészséges, praktikus érzékkel kezelte tárgyát s látszott, hogy a hallgatóságának mindenben eltalálja gondolkodásmódját.

A legtöbb szőlőben mindenekelőtt feltűnik, hogy a vízvezetésről és közlekedésről csak hiányos gondoskodás történt. További hiba a vegyes fajtájú szőlőtelepítés, amely az Érmelléken is föltalálható. Egyöntetű faj kell a kereskedelemnek. Vegyes ültetés és okszerű borkészítés csaknem teljesen kizárják egymást.

A kereskedelem a jelleges borok felé fordul, nemcsak általános borizt, hanem fajtajelleget követel. Eppen ezt fizeti. Vannak a telepítési alaphibák mellett kezelési mulasztások, amelyeket a tájékozatlanság, gyakorlatban rosszul értelmezett takarékoság szüli. Takarékoskodni *tudni* is kell. A helyes befektetés a leggyümölcsözőbb takarékoság. A szőlőművelés ma nem kedvtelés, mint egykor volt, aki annak szánta, az ugyan drága, kockázatos kedvtelésbe kezd; hanem üzlet. Több annál, mint ilyen más vállalkozáshoz hasonlóan csak nagy tőke erővel támogatva, nyújthat kellő kamatozást. Nem lehet a drága napzám miatt járatlan munkásokat alkalmazni. Nem lehet a karókon spórolni, sem a permetezésen. Nem szabad 7—8 korona permetezési költség megtakarításért kockázatra tenni mindent, mint az idén is történt. Képesek voltunk regenerálni az elpusztult szőlőket, eltanultuk rövidesen az új telepítést és művelést, vegyük már most le a hibákat, amelyeket eközben itt-ott magunkra szedtünk.

Az általános elismeréssel honorált előadást több fölszólalás követte. Az észrevételek során a vezérgondolatot *Molnár* Ákos elnök adta meg, amidőn fölvetette a kérdést, hogy az Érmelléken divó ugynevezett *erdei fajt* ültessék-e továbbra is, avagy ne, miután értéke igen problematikus. A vita szélesebb mederben folyt, végül aztán megállapodott a kongresszus abban, hogy lehet ugyan tovább is haszonnal tenyészteni az erdei fajtát, de csak nagy elővigyázat mellett, késői szüreteléssel, nemes fajokkal keverve és szakszerű kezelés mellett.

A tárgysorozat második előadását *Szilágyi* Gyula dr. műegyetemi tanár helyett, aki gyöngékedése miatt kimentette elmaradását s értekezését elküldötte, a kongresszus egyik agilis titkára *Stettner* János dr. olvasta föl élénk figyelem között.

Szilágyi Gyula dr. értekezésében az *érmel-*

léki borok minőségével és értékesítéssel foglalkozott.

A bortermelés ma jóval nehezebb, mint régen volt. Oda kell törekedni, hogy *minél jobb* borokat termeljünk. A borért annál magasabb árat érünk el, minél jobb, külföldön meg csakis kitűnő borral hódíthatjuk vissza piacainkat.

Boraink minősége az időjárási viszonyoktól, az okszerű művelési módtól és a pinczekezeléstől függ. A délvidéki borok kiszorították fajborainkat. Aztán sok a visszaélés külföldön rovásunkra. A tokaji bor már védelemben részesül, egyéb borainkról is gondoskodni kell, hogy aki magyar bort akar venni, valóban magyar bort is kapjon. Két ut vezet a híres magyar fajborok értékesítésének megkönnyítéséhez, nevezetesen az okszerű borkezelési módok minél tágabb körű és a külföldi igényeihez való alkalmazása és a borok rendszeres vizsgálata.

Az előadás akadémikus nivón állott ugyan, de a mindennapi életre is becses volt s így szintén tetszésre talált.

A kongresszus ezzel kimerítette tegnapi tárgysorozatát. Kedélyes ebéd következett a családoknál, vagy a vendéglőben.

A zsűri délután 3 órakor ült össze és 6-ig vizsgálta a borokat. A borkiállítás a kaszinó játékszobájában volt elhelyezve. 271 kiállítás 1000 palackot küldött be kiállításra.

A kiállítást megnyitották a látogatóknak a délutáni órákban megindult a borkóstolás, amely természetesen sok humoros epizóddal járt. A mesteri kézzel elrendezett kiállítás, amelyet a kongresszus keretében az érmelléki szőlősgazdák egyesülete rendezett, *Penkert* Mihály elnökölt, főként azonban *Fábry* Sándor főkönyvelőt dicséri, aki nagyon sokat vesződött a rendezéssel, egybeállításával. Vesződéses munkájának szép gyümölcsét most megelégedés szemlélhette.

A borkóstolásnál öt figyelmes, gyöngéd urilány *Hajós* Gabi, *Szentpály* Ilonka, *Kenderessy* Emma, *Pozsnyay* Mariska és *Hajdu* Ilonka szolgálta ki a sok látogatót. Mindenki kíváncsian várja a zsűri ítéletét, amelyet a mai ülés folyamán hirdetnek ki. Este jókedvű ismerkedési este volt, amely a késő éjjeli órákba nyulott.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Szept. 6—7. Borászati kongresszus Székelyhidon.
Szept. 6. Megyei közigazgatási ülés d. e. 9 órakor.
Szept. 7. Közigazgatási ülés a városnál d. u. 3 órakor.
Szept. 10. Kerékpárverseny a Sport-téren d. u. fél 3 órakor.

Szept. 10. D. e. 11 órakor a Harmonia rendkívüli közgyűlése a polgári fiúiskolában.

Szept. 16—17. Lóverseny.

Szept. 23—25. Lövészegylet tenisz-versenye.

* **A polgármester beteg.** *Rimler* Károly polgármester tegnapi tervezett hazajövele elmaradt, mivel gyengyélkedik s kezelő orvosa ajánlatára üdülését meghosszabbította.

* **A megyei állandó választmány javaslata.** Biharvármegye alispánja minden bizottsági tagnak külön értesítést küldött szét, melyben értesíti őket, hogy a f. évi szeptember hó 20-án tartandó közgyűlésen a vármegye állandó választmánya 1906. évre a közszükségleti alap javára 4 és fél százalékos, a jegyzői nyugdíj alapra 1 százalékos és a gyermekvédelmi alapra fél százalékos törvényhatósági pótdó kivetését fogja javasolni.

* **A város színházi diszletei rendben.** A színművészet Bémer téri fehérháza, — mely körül még az aszfaltozók szorgos munkálkodásának zaja hallik egész nap, — már rövidesen teljesen rendben várja a társulatot, hogy az új szezon megkezdődjék. A ta-

karitási, javítási munkálatok már rövid időn belül befejezést nyernek. A tanács végzése alapján *Csordacsics* Ferenc városi építőmester, *Balla* Imre színházi felügyelő és a diszletmesterből álló bizottság által a város tulajdonát képező színházi diszleteken észlelt hiányoknak Somogyi Károly színiigazgató terhére történt kijavításának eszközéséről is tegnap tett jelentést a mérnöki hivatal a tanácsnak.

* **Drágasági pótlék a megyén.** Biharvármegye irnokai tegnap tisztelegtek *Miskolczy* Ferencz alispánnál, mely alkalommal tekintve a mai nagy drágaságot, arra kérték az alispánt, hogy benyújtandó drágasági pótlék iránti kérelmüket pártolólág terjessze a közgyűlés elé. Az alispán a küldöttséget szívélyesen fogadta és megígérte nekik, hogy belátva a szomorú helyzetüket, oda fog hatni, miszerint kérelmük kedvező elintézését nyerjen. Az irnokok már be is nyújtották kérvényüket, melyet a folyó hó 20-án tartandó közgyűlés fog tárgyalni.

* **Nyolcz millióval kevesebb adó.** A székesfőváros adófépénztárának jelentése szerint augusztus hónapban a következő adóösszegek folytak be: Állami adó, hadmentességi díj és késedelmi kamat: 1.792,263 korona 35 fillér, községi adópótlék, házbércrajczár stb. 2.005.543 korona 63 fillér, utadó: 78,984 korona 56 fillér, kereskedelmi és iparkamarai illeték: 13.674 korona 26 fillér, betegápolási pótdó: 133,434 korona 24 fillér. Összesen: 4.024,000 korona 4 fillér; a befizető felek száma 18,254 volt. Az összes kerületi pénztáraknál, az 1905. évi január 1-től augusztus hónap végéig 20.882,784 korona 53 fillért folyt be, míg az 1904. évenként január—augusztusi időszakába 29.115,900 korona 58 fillért. Így tehát az idén 8.233,116 korona 5 fillérrel kevesebb a befizetés eredménye.

* **Megyei közigazgatási ülés.** Biharvármegye közigazgatási bizottsága ma, szerdán délelőtt 9 órakor tartja rendes havi ülését.

* **Papp Miklós távozása.** Már több ízben felmerült a hír, hogy a pénzügyminiszter *Papp* Miklós kir. tanácsos pénzügyigazgatót elhelyeztetni Nagy-Váradról s más pénzügyigazgatóság vezetésével bizza meg. Most, hogy a szolnoki kir. pénzügyigazgató a miniszteriumba lett beosztva, újból felmerült az áthelyezés híre. E szerint *Papp* Miklós a szolnoki kir. pénzügyigazgatóság vezetését veszi át, s helyére dr. *Bajza* István pécsi kir. pénzügyigazgató jön Nagy-Váradra, míg *Pfuhl* Agost pénzügyigazgató helyettes Pécsre nevezik ki kir. pénzügyigazgatóvá. *Papp* Miklós távozása, ha válóra válik, őszinte sajnálkozást kelt Nagyvárad polgárságának körében.

* **A vármegye nagy napja.** Érdekes és bizonyára szokatlanul zajos közgyűlése lesz szeptemberben 20-án Biharvármegyének. Végre Biharvármegye törvényhatóságának is színt kell vallani a nemzeti ellenállás kérdésében. Ezen a közgyűlésen kerülnek tárgyalás alá ugyanis Pest-Pilis és a többi vármegyék átiratai a kormányhoz szavazott bizalmatlanságra vonatkozólag. Mint halljuk ilyen irányu önálló indítványt is tesz az egyik megyebizottsági tag.

* **A város iparpártolása.** A városi tisztviselők fizetésrendezésén kívül, amelyről lapunk élén emlékezünk meg, a pénzügyi és jogügyi bizottság még kisebb jelentőségű, de azért fontos ügyet tárgyalt. *Rosenberg* Izó cementárugyáros kérte, hogy a Várad-Veleneczei 29. számú telepe mellett levő üres és árverésre bocsátott telket négyszög méterenként 1 koronáért adja el részére a város. A szakbizottság, iparpártolási szempontok által vezéreltetve a kérelem teljesítését javasolja a tanácsnak. Egy másik kérdésben már azonban

nem lebegett így a szeme előtt a szakbizottságnak az iparpártolás. Ifj. *Felinek* Ferencz ugyanis kérte, hogy a város végén, a honvéd huszár laktanyával szemben levő öt kis hold területű szemétdombot — 10500 koronáért hogy ott kertészeti telepet létesítsen, vagy 30 évi bérletre adja át a város, évi 420 korona bérért. A hosszabb bérleti idő azért szükséges, hogy a területen építkezessen a kertészethez szükséges épületeket. A gazdasági tanácsnok 25 évi bérletet javasolt, de *Beczky* Lajos indítványára 12 évi bérletet javasolt a szakbizottság.

* **Az új törvényszéki bíró.** A legilletékesebb helyről nyert értesülés nyomán megírtuk pár nappal ezelőtt, hogy a király a nagyvárad királyi törvényszékhez *Felentsik* István nyugalomba vonulásával megüresedett bírói állásra *Vámosy* Mihály nagyvárad királyi alügyészt nevezte ki. A kinevezés a hivatalos lap legújabb számában már meg is jelent. Az üdvözlések így tegnap megüjtak a kiváló alügyész hivatalos helyiségében.

* **A színház nappali pénztára.** Most már remélhetőleg nem fognak előfordulni ezen a színház nappali pénztáránál a jegyek elővásárlása közben, mint a múltban. A főmérnök tegnap jelentette a tanácsnak, hogy a nappali pénztár előtti tolongások megszüntetését célzó átalakítási munkálatok már befejeződtek. E szerint a lépcső előcsarnoka és a nappali pénztár közötti válaszfalon egy ajtó nyílás bontatott, amelyen a kijárást, minden nehézség nélkül az előcsarnok utca felőli bejáró ajtaján át eszközölhető, bejárattal a nappali pénztárhoz megmaradt a régi. A pénztár előtti vaskorlátot pedig meghosszabbították, s így a pénztárhoz menők a távozóktól teljesen elkülönítve minden akadály nélkül közlekedhetnek.

* **Ritók emlékünnepe.** Néhány *Ritók* Zsigmond kir. táblai elnökben egyik erős oszlopát vesztette el az ev. ref. egyház. A bihari ev. ref. egyházmegye szeptember 8-án tartja Nagyváradon őszi közgyűlését s ezzel kapcsolatban Ritók Zsigmond emlékének is hódol az egyházmegye. Ugyanis az említett napon, holnapután pénteken délután 4 órakor a vármegyeház nagytermében „Ritók-emlékünnepe”-t rendez, melyen az emlékbeszédet *Verecs* István, révi lelkész, egyházmegyei jegyző fogja tartani. Erre a kegyeletes ünnepélyre az egyházmegye elnöksége külön meghívót bocsátott ki.

* **A Szent László-téri vashid padlózata.** *Köszeghy* József városi főmérnök tegnap beadványban jelentette a tanácsnak, hogy a Szent László-téri közúti vashid gyalogjárójának helyreállítása elkerülhetetlenül szükséges. A régi tölgyfa padlózat a hid alsó oldalán ugyanis az utolsó évben rohamosan romlásnak indult s nemcsak hogy a telet nem bírja ki semmi szín alatt, de egyes helyeken már is valósággal életveszélyes. A jelentéshez mellékelve van mindjárt a szükséges javítási munkálat költségvetése is. E szerint a javítási munkálat 1297 korona 87 fillért igényel. A munkálatokat, — minthogy a közúti alap költségvetésében fedezetet nem tud kijelölni — kéri a főmérnök a tanácsot, hogy a következő év alap költségvetése terhére rendelje el. A vashid padlózatának kijavításához kéri a főmérnök a tanács gyors engedélyét, hogy a munkálatok legsürgősebb végrehajtása iránt a szerződéses vállalkozót megkereshesse.

* **Tanévnyitás a kereskedelmi iskolában.** A nagyvárad felső kereskedelmi iskolában tegnap délelőtt ment végbe az új tanév ünnepélyes megnyitása. Az intézet emeleti

könyvtárhelyiségében gyűlt egybe az ifjuság és a tanári kar, azonkívül a fenntartó testület, a Kereskedelmi Csarnok iskolabizottságának több tagja és számos szülő. Dr. *Kovács* S. János az intézet agilis igazgatója, lelkes, szép beszédet intézett az ifjusághoz, serkentve a növendékeket szorgalmas munkára, tudomány művelésére, a szív és lélek képzésére, nemesítésére. Melegen emlíkezett meg ezzel kapcsolatban az intézet kiváló tanáráról, *Báthory* Ferenczről s elismeréssel adózott neki a szünidőben tett fáradságos, a tudománynak rendkívüli nagy szolgálatot tett északi tanulmányutjáért. Követendő példát állítva őt az ifjuság elé, hogy még a szórakozásra szánt időt is egybe kell kapcsolni a hasznos munkálkodással. Beszédében kitért a szeptemberben Budapesten tartandó nemzeti alkoholelles kongresszusra s fejtegette e mozgalom várható sikerének az emberiségre kiható óriási előnyeit. Végül kérte működésükre az Isten áldását és az új tanévre is a fenntartó testület támogatását. Ezután megtörtént az iskolai rendszabályok felolvasása, majd osztályonként a lezkerend kiadása. A rendes előadás ma kezdődik.

* **A kaktus-sikátorról.** Nagy-Várad város falragaszok és dobszó utján figyelmeztette a közönséget a tisztaságra amiből önként következik, hogy a városnak első kötelessége lenne, hogy az utcákat tisztántartsa. Azonban, mint már rámutattunk, a városi épületeknél és az utcákon nem tartják be a hatóság rendelkezéseit. A város legforgalmasabb helyén, a régi Serház-sikátorban, most Fábrián-utcában olyan állapotok vannak, hogy csak befogott orral lehet a keskeny utcán keresztül menni. Mintha hónapok óta nem tisztították volna, ami különben a hatóság éber őrködése mellett lehet, hogy úgy is van. Ez a hely éppen jó lesz, a többi piszkos utcákkal együtt kolera-fészeknek.

* **Időjelzés.** A magyar királyi központi meteorológiai intézet időjelzése szeptember hó 6-ára: *melegebb hosszabb ideig, derült, száraz.*

Iskola év kezdetére!

Gyermekek felruházására
kalapok, czipők, fehérneműk, keztyűk, harisnyák
stb. feltűnő olcsón

FÁBRY TESTVÉREK Fő utcai keresztény áruházában szerezhetők be.

Ugyanott 2 fiatal segéd és 2 tanuló felvétik.

Pannonia étterme és télikert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitűnő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 filléért.**

Tisztelettel **KARNER GYULA** vendéglős.

x Lapunk t. olvasóközönségének szives figyelmét felhívjuk **Czillér Imre** előnyösen ismert jöhrnevű divatárú cég lapunk mai számában közölt hirdetésére.

x Az **Amerikai Áruházat** ajánljuk, mint a legdivatosabb czikkeket beszerzési forrást, annyival is inkább mivel olcsó árak tekintetében a versenyt egy üzlet sem veheti fel vele.

x **Dóra-crém** a legjobb pattanások, szeplő, sömör és napégetés ellen *ára 1 kor., Dóra-szappan 70 fillér*, készíti „**Kigyógyógyoszer**” Nagyvárad, Bémer-tér Telefon: 431. szám.

x **Sok pénzt takarít**, ha mindennemű vásznat, ágyneműt, paplant, takarót, női és férfi fehérneműt közvetlenül gyárakból rendel. *Kereskedelmi iroda Budapest, Kerepesi-ut 65. I. em.*

x **A Polgári takarékos és segély szövetkezet** befizetési e hó 8-án azaz pénteken ünnep miatt délelőtt 9—11-ig teljesítendő.

MULATSÁG.

A váradvelencei Kath. Kör mulatsága. Kedélyes mulatságra a készülő nagyvárad-váralja-velencei Kath. Kör, Szombaton, szeptember hó 9-én a Karger Sándor-féle nyári mulató helyiségeiben a kör szükségleteinek fedezésére zártkörű táncestetélyt rendez, melyre a meghívókat már szétküldték. Az előjelekből ítélve, minthogy a tagok nagy számmal készülnek résztvenni a vidám mulatságon családjaikkal, a táncestetély igen sikeresnek mutatkozik. Belépti-díj: személy-jegy 1 kor., családjegy 3 személyre 3 korona. Jegyek csakis a meghívó előmutatása mellett válthatók. Felülfizetéseket köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz a rendezőség. Kezdeté fél 8 órakor. A táncestetély rendezősége, melynek élén Dérnyi Imre vizsgálmi bizottsági elnök áll, fáradságot nem kímélve buzgólkodik, hogy az estélyen megjelenő közönség minél jobban mulasson.

TÁVIRATOK.

A vezérőlbizottság ülése.

Budapest, szept. 5. (Saját tud. táv.)

A vezérőlbizottság két ülést tartott a nap folyamán. Egyiket délelőtt 10 órakor, a másikat délután 5 órakor. Kossuth üdvözölve a megjelenteket, előljáróban a politikai helyzettel foglalkozott, rámutatva azon veszedelmes körülményre, hogy az inparlamentáris kormány állandóan be akar rendezkedni. Most szociális jelszavakkal dobálózik. Tömegeket mozgósít hangzatos ígéretekkel.

Az általános választási jog ígéretével a legnagyobb izgalmat kelti a vidéken, néha hatósági asszisztencia mellett. Mindenütt azt hirdetik a népnek, hogy **megakadályozzák a parlament tanácskozását** szeptember 15-én.

A bevezető beszéd után a napirendet tárgyalták. A kormány vádala helyezéséről illetőleg Bánffy indítványozta, hogy a vádat mindjárt az első ülés után kell emelni. *Andrássy* hozzájárul, mert a kormány elhagyta a jogi alapot. *Zichy* Aladár gróf is hasonló értelemben szólal fel. *Rakovszky* taktikai észrevételeket tesz. *Polónyi* sürgeti a vádalahelyezést, ugyancsak *Daranyi* is.

A vád alá helyezési indítványt már most ratifikálás végett megküldik minden pártnak, amelyek egyenként szólnak a kérdéshez. Az indítvány **szövegezésére bizottságot** küldenek ki.

Az általános választási jogot tárgyalták azután. *Vázsonyi* szerint a koalíciónak föl kell venni ezt a követelményt programjába föntartás nélkül.

Apponyi már csak pártállásainál fogva is híve. *Kaas* báró kijelenti, hogy a néppárt nem ígerte meg a népnek az általános választási jogot.

A tárgyalást a délutáni ülésen folytatták tovább. *Batthyány* Tivadar gróf hosszú beszédben hangsúlyozta az általános választói jog szükségességét. A magyarul írást, olvasást azonban megkivánja.

Zichy Jenő gróf hasonló nyilatkozata után Zichy Aladár gróf kijelenti, hogy nem hiva az általános választói jognak, hanem csak a kiterjesztésnek. Ugyanígy szólalt föl Rakovszky. Vázsonyi mellette szólal föl, Polónyi ellene. A kérdés további sorsát illetőleg előkészítő bizottságot választott a párt. Tagjai: Andrássy, Bánffy, Apponyi, Kossuth, Zichy Aladár gróf és Vázsonyi.

Fejérváry hír szerint, mihelyt értesül róla, hogy a vezérlő bizottság ülése terveire nézve lesz kedvező, újból a király elé megy, hogy átvegye az újabb elnapoló kéziratot és a Ház fölösztatására fölhatalmazást kapjon.

A lázadás Tokióban.

Budapest, szept. 5. (Saját tud. táv.) Tokióból lázadás hírért jelentik, úgy annyira, hogy a mikádó házat is őrizet alatt kell tartani. A bécsi japán nagykövetségen mit sem tudnak a hírről, amelyet koholmányoknak tartanak.

A Reichsrath.

Budapest, szept. 5. (Saját tud. táv.) Ha a magyar válság szeptember közepén el nem intéződik, ebben a kérdésben a Reichsrathot szeptember 23—26 között összehívják.

Kristóffy és Pestvármegye.

Budapest, szept. 5. (Saját tud. táv.) Kristóffy felszólította Pestvármegyét, hogy ellentálló határozatát sürgősen terjessze föl. Fazekas Ágoston főjegyző alispánhelyettes azonban ezt nem teszi meg, hanem bevárja a törvényes határidő lejártát.

A békeszerződés aláírása.

Budapest, szeptember 5. (Saját tud. táv.) (Reuter.) A békeszerződést még csak holnap délután 3 órakor írják alá.

Ő felsége a hadgyakorlaton.

Budapest, szept. 5. (Saját tud. táv.) O felsége reggel 7 órakor legszűkebb kíséretével köztük Windischgrätz herczeggel, lóháton a hadgyakorlatokhoz ment Vitkov felé, hova a hadgyakorlat vezetősége 6 óra 30 perczkor indult el. Az idő szép.

Az orosz forradalom.

Pétervár, szeptember 5. Moszkvában az egyesületek központi szövetségének tagjai kongresszusra gyűltek össze. A főkormányzó Pétervárra táviratozott Treponnak mihez tartási utasításokért, mire Trepon a kongresszus azonnali bezárását rendelte el és meghagyta a kormányzónak, hogy minden gyülekezést akadályozzon meg, az ellenszegülőket pedig tartóztassa le.

A kolera.

Berlin, szeptember 5. A Lokalanzeiger jelenti, hogy Poroszországban szeptember 4-ig hivatalosan 70 koleramegbetegedést és 17 halálesetett állapítottak meg.

Posen, szeptember 5. A kormány Posen-

ben az összes vásárokat és templomszentelési ünnepélyeket eltiltotta, mert tekintettel a kolera-vészre lehetőleg meg kell akadályozni, hogy egy helyen nagy embertömegek gyűjenek össze.

Marienburg, szeptember. 5. A német Ostmark-Verein itt tervezett ünnepét a kolera miatt eltiltották. Ugyanezen indoklással egy lengyel részről tervezett ünnepséget is betiltottak. Különböznél tegnap annak a tutajosnének, aki múlt hó 18-án halt meg kolerában, a hat-éves fia is meghalt. A kormány elrendelte, hogy a Vistula folyó mentén kantinokat állítsanak fel, melyekben a tutajosok élelmiszert kaphatnak.

A földtehermentesítés.

Budapest, szept. 5. (Saját tud. táv.) A földművelésügyi miniszteriumban ma délelőtt értekezlet volt a földtehermentesítés ügyében. György Endre kijelentette, hogy ma érdemleges intézkedést a politikai válság miatt nem lehet. Részéről elég, ha a kezdeményező akcióit megindítja.

NYILTTÉR.

Ertesítés!

Ertesítem a nagyérdemű vevő közönséget, hogy 14 év óta Teleky-utcában levő **bőrkereskedésemet** Kálmán Sándor urnak, az üzletem eddigi vezetőjének végképen átadtam, aki azt saját neve alatt továbbra is vezetni fogja.

Moskovits Farkas és Társa
cipőgyár.

REGÉNYCSARNOK.

Szomszéd kishojtárja.

— Elbeszélés. —

Írta: Akhandesz István.

Darutollas kalapját örökösen szemére vágva viseli, s ami mégjobban emeli festői szép alakját, az a juhász legények viselete, bő ing gatyá, s mi fő benne, tiszta fehér mint a hó.

Botjára támaszkodva áll a legény, s néz éles szemével az eltávozott lány után. Csak néha-néha látják egymást, mikor vizért jön a pusztaszéli kutra. András úgy intézi a dolgot, hogy rendszeren a kuthoz közel tereli nyáját, mikor tájban Magda vizért szokott menni.

Két éve, hogy ismerik egymást, a szentmihályi bucsu óta, Magda, Tóth Imre sárbereki gazdának fogadott lánya. Baltás András pedig, Bagi Mihály juhász gazdának a bojtárja. Táncmulatság szokott lenni Szent Mihálykor Sárbereken, mindketten árvák, hát hamar megismerkedtek, s megszerették egymást.

— Jó napot András! hangzik a legény háta megett.

— De bámul kelmed a keresztut felé! pedig nem is arra ment Magda, láttam a Sass hodán mellett menni. No de jobb iss ott járnai, nem olyan göröngyös az ut, — meg osztán váris rá ott valaki, hogy elkísérje.

— No, mit néz rám kelmed olyan haragosan? Magda se haragszik az urfira, tegnap este is együtt beszélgettek sokáig.

— Azt hallottam, hogy mondta Magda: •Ne járjon én utánam az urfi — ugyse lehetünk mi egymásé. Maga gazdag ur én pedig szegény, paraszt, árvalány vagyok.

— Többet nem hallottam, mert anyám behitt, hogy mikor ment el Tihamér urfi — vagy meddig maradt ott — nem tudom.

— Ne gondolkozzon ezen olyan nagyon András! érdemes is egy lányért olyan nagyon busulni. Kaphat különbet is ő nála. — Oszt Magda kezd nagyra látó lenni azt hiszi, hogy bizonynyal elveszi Söreghi Tihamér, — no majd ad annak a gögös apja, csak megtudja ki után jár az urfi.

— Majd talál az neki való úri lányt Magda meg hoppon marad.

— Klári édes! én nem busulok, de hagyjon nekem békit evvel a maga bujtogatásával. Mért bánt maga engem mit vétettem én, hogy mindég gyötör?

— Oszt ha engem bántana, csak nevetnek rajta! de mért bántja Magdát? azt a szegény árva lányt! Lássa Klári! neki senkije sincs, csak egyedül én. Magda nem szokott panaszkodni, mert nincs kinek, csak békén türi ha bántják, ne tegye neki még nehezebbé az életét. Megáldja az árvák Istene Klári, hagyjon minket békén ne törődjék velünk majd megsegít az Isten.

— Lássa folytatá a legény, én ugy áldottam magát, mikor Magda mondta, hogy milyen jó hozzá. Védelmezi mindenkítől még az édes anyjánál is pártját fogta.

— Édes! szolt a legény, megfogva Klári kezét, ne tagadja meg jó szívet, legyen Magdához olyan, mint eddig volt.

Csak akkor rettent meg a legény mikor két forró könyecppet érzet kezére gördülni, megijedve szolt.

— Klári! mi lelte magát?

Nem tudott szólni a lány, csak némán hullottak könnyei míg arcán kimondhatatlan fájdalom tükröződött.

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A világtermés. A földművelési miniszterium közzéteszi a világtermés becslést. Azt mondja, hogy általánosságban az idei termés egyes országok és világrészek területén nagy különbséget mutat a múlt évhez képest. A világ összes búzatermése azonban alig különbözik a múlt évitől. Már a rozstermésnél nagy az eltérés. Legalább is tíz százalék. Az oroszországi gyöngye termés miatt, melynek nagy kiterjedésű rozstermelése döntő befolyással bír Az árpatermés valami-vel, a zab jóval kisebb a tavalyinál. A tengeritermés Amerika nagy termése folytán a múlt évinél nagyobb, noha azeurópai államok tengeri termésében az idén is nagy lesz a hiány. Ha van is oly nagy, mint a múlt évben, de távolról sem éri el az 1903-ik évi termést. A burgonyatermelés kilátásai eléggé kielégítők. A juliusi hőség ennek is ártott. Különösen széna és szalma elég bőven termett világszerte.

Nagyváradai hetivásái.

A nagyváradipiaczon 1905. szept. 4-ik és szept. 5-ik napján tartott vásárban eladott természetnyek és élelmi szereknek árjegyzéke:

Tiszta buza 15:20 15.— 14:80 Kétszere^s buza 13.— 12:80 12:60 Rozs 12.— 11:80. 11:60. Árpa 13.— 12:80 12:60 Zab 12.— 11:80 11:60 Tengeri 14.— 13:80 —. Borsó 43.— Lenese 48.— Bab 32.— Köleskása 30.— Burgonya 5.— 100 kiló lángliszt 27.— Zsemlyeliszt 25.50 Fehérkenyérliszt 25.— Barnakenyérliszt 22.— Széna fuvarral 7.— Szalma fuvarral 2.— Sózott szalonna 166.— Zsup-szalma —18. A'om-szalma —12. 1 köbméter bükkfa 6.— Tölgyfa 5:60. Cserfa 6:50. 1 kiló marhahus I. o. 1:20, 1 kiló marhahus II. o. 1:12, 1 kiló marhahus III. o. 1:04. 1 liter ó-bor 1.—, 1 liter új-bor 80.— liter pálinka —72, 1 liter szilvapálinka 1:60, 1 liter szesz 2.— 1 mm. kőszó 21:80. 1 mm. nyers faggyu 50.— 1 mm. olvaszt. faggyu 70.—, 1 mm. szappan 50.— 1 mm. birka gyapju —, 1 mm. magyar gyapju 1.—, 1 hlr. ó-bor 64.—, 1 hlr. újbor 40.— 1 mm. méz 1:80. 1 mm. kemény faszén 3:20. 1 mm. puha faszén 3.— 1 hlr. kendermag —.

1 hltr. köles — 1 hltr. repce — 1 hltr. dió — 1 hltr. mogyoró — 1 hltr. aszalt szilva 44 — 1 klg. savanyu káposzta 32 — 1 klg. szalonna nyers 1.68. 1 klg. sertéshus 1.44. 1 klg. vereshagyma — 30. 1 klg. foghagyma — 40. 1 klg. bors 4.60. 1 klg. paprika 6.60. 1 klg. barna kenyér — 20. Egy liter kőolaj — 44.

Forgalmi kimutatás 1905. szept. 4-én. Tiszta buza körülbelül 2000 hltr. Kétszeres buza 500 hltr. Rozs 1400 hltr. Arpa 450 hltr. Zab 600 hltr. Tengeri 50 hltr. Burgonya 110 hltr.

Lábasjészságok: Hizott sertés mintegy 70 drb. Félhizott 83 drb. 2 évestől feljebb 160 drb. 1 évestől 2 évesig 240 drb. Südős 225 drb. Malacz 260 drb. Vágó marha 270 drb. Jármos ökör 300. drb. Fejős tehén 249 drb. Borju 270 drb. Bivaly 20 drb. Juh és kecske 140 drb. Ló 114 darab.

Marha ártáblázat 1905. évi szept. 4-én. 1 pár I-ső rendű jármos ökör 620—740 korona. 1 pár II-od rendű jármos ökör 520—620 korona. 1 pár II-ad rendű jármos ökör 360—520 korona. 1 drb. fejős tehén 160—370 kor., 1 drb. vágó ökör 180—340 kor. 1 drb. vágó tehén 170—320 ökör 1 drb. veres borju 35—55 kor. 1 drb. fél éves borju 55—85 kor., 1 drb. egy éves borju 65—140 kor., 1 drb. két éves borju 75—200 korona. 1 drb. hizott sertés 130—140 kor., pár féléves sertés 38—50 kor., 1 pár egy sertés 75—95 kor. 1 pár két éves sertés 110—160 korona. 1 drb. igás ló 160—340 korona. 1 pár ökrbőr 44—50 kor., 1 pár tehénbőr 32—40 kor. 1 pár borjubőr 10—20 kor., 1 pár lóhbőr 10—20, korona.

Értéktőzsde.

Budapest, szept. 5.

Osztrák hitelrészvény	669.25
Magyar hitelrészvény	782.75
Leszámitoló bank	474.—

Rimamurányi	588.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	675.—
Közuti vasut	572.—
Városi villamos vasut	314.—

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, szept. 5.

Buza okt.	15.86
Rozs okt.-re	12.84
Tengeri április 1906.	16.74
Zab ápr.-ra	12.22
Repce aug.-ra	24.90

Hivatalos árfolyamok.

A-budapesti áru- és értéktőzsde 1905 szept. 5-én.

Magyar aranyjárdék 4%	1.16
Magyar koronajárdék 4%	97.20
Magyar koronajárdék 3 1/2%	87.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	96.75
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	217.55
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcsön	166.—
Osztrák járadék papirban	100.30
Osztrák járadék ezüstben	101.20
Osztrák járadék aranyban	119.50
Osztrák korona járadék	100.50
1860. oszt. államsorsjegyek	158.—
Osztrák-magyar bankrészvény	16.35
Magyar hitelbank részvény	789.—
Osztrák hitelbank intézeti részvény	680.70
Osztrák-magyar államvasuti részvény	675.25
20 frankos arany (Napolendor)	19.08
Német birodalmi márka	117.35
London vista	239.80
Páris vista	95.35
20 márkás arany	23.46

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Gyomorbajosok figyelmébe!

Mindazok, kik hűlés, gyomormegterhelés, igen meleg vagy igen hideg és rossz, vagy nehezen emésztetű eledel, úgy rendetlen életmód által

gyomorhűlés, gyomorgörcs, gyomorbaj, nehéz emésztés, elnyálkásodás

bajokban szenvednek, ajánljuk az alábbi, igen jó és hathatós szert, mely már évek óta használatban van. Ez a hires

vértisztító és emésztést elősegítő

Ullrich Hubert-féle növény-bor.

Ezen növény-bor kitünő gyógyhatású növényekből s jó borból van készítve erősíti s eleveníti az embernek az egész emésztő szervezetét anélkül, hogy hajtószer lenne. A növény-bor tisztítja a vért minden rossz és betegséget okozó elemektől és elősegíti az új vér képezését.

A növény-bor idejekoráni használata által a gyomorbajokat még csirájukban elfojtja. Ezen szer az összes ilyen fajta szerek felett áll. Fejfájás, felbőfögés, gyomorégés, széliszorulás, émelygés, hányás, mely idült gyomorfájásoknál nagy mértékben lépnek fel, ezen szer egy-szeri használata után megszűnnek.

Székszorulás és annak kellemetlen következményei, u. m.: szorongatás, bél-görcsök, szívdobogás, álmatlanság, továbbá vértódulás a májban, lépben és aranyér bántalmak ezen kitünő gyógyhatású növény-bor használata által gyorsan és fájdalom nélkül megszűnnek.

E növény-bor megakadályozza az emésztetlenséget, előmozdítja az emésztési képességet és eltávolít könnyen székelés által minden rossz anyagot a gyomor- és belekből.

A sápadt, sovány kinézés, vérszegénység, gyengeség rendszerint rossz emésztés következménye hiányos vérképzés és a májbeteg állapotából ered. Teljes étvágytalanság, álmatlan éjék, idegfeszítések, lehangoigtságok álmatlanságok, főfájások a betegeket sokszor leverik.

A növény-bor a gyenge életerőnek új elemet ad. A növény-bor emeli az étvágyat, növeli az emésztést és táplálkozást, új erőt és életet ad. Számtalan elismerő- és köszönő-levelek adnak erről bizonyosságot.

Ezen növény-bor kapható üvegekben 3 és 4 koronáért Nagyvárad, Püspöki, Csátár, Bihar, Körös-Tarján, Bereg-Böszörmény, Mező-Keresztes, Komádi, Zsadán, Marczibáza, Nagy-Szalonta, Tenke, Rossia, Rév, Szilágy-Somlyó, Kémer, Margitta, Székelyhid, Szalárd, Bihar, Diószeg, Nagy-Léta, Pocsaj, Kiss-Marja, Konyár, Hosszu-Pályi, Derecske, Berettyó-Ujfalu, Zsáka, Csókmó, Szeghalom, Vésztő, Okány, Sarkad, Kötégyán, Gyula, Doboz, Békés Békés-Csaba stb. stb. — Kapható még Ausztria és Magyarország összes nagyobb és kisebb városok összes gyógyszer-táraitban.

Továbbá a gyógyszertárak Nagyváradon küldenek 3 és több üveggel ezen növény-borból Ausztria és Magyarország összes helységeibe **eredeti árakon.**

Utánzásoktól őrizkedni!!

Tessék mindig az „Ullrich Hubert-féle növény-bort” kérni.

Uj üzlet.

Tisztelettel van szerencsém értesíteni a mélyen tisztelt vevőközönséget, hogy helyben a

Fő-utczán

ujjonnan épült Stern-palotában, a Széchenyi-szállodával szemben egy

fűszer-, csemege-üzletet nyitottam.

Hol is mint városunkban jelenlegi vállalatom hézagot pótló intézmény, amennyiben főelvem a legkisebb bevásárlásnál is a nagybani árat alkalmazni a legfinomabb elsőrendű áruk és pontos előzékeny kiszolgálás, amidőn is kegyes támogatásukért esedez

mély tisztelettel:

Blaha Istvánné.

Helybelyi megrendelések azonnal házhoz küldetnek, vidékiek díjtalan csomaglással vasúthoz szállítva.

Haász Manó

kézmű- és divatáruháza

NAGYVÁRAD, Zöldfa-u. elején.

Tekintettel a szezon végére, minden raktáron levő áruk, melyek gyönyörű nagy mennyiségben vannak felhalmozva, a már ösmerő olcsó áraknál is sokkal olcsóbban lesznek eladva.

Kérem erre figyelemmel lenni a szükséges beszerzésnél.

Kiadó lakás.

A Nagypiacz-téren, Mandel-féle házban 4 utczai szoba s a hozzá tartozó mellékhelyiségekből álló emeleti lakás **1905. november 1-re kiadó.**

Értekezhetni a »Polgári takarékpénztárnál« Kossuth-utca 4 szám. 1262.

Világkiállítás St. Louis 1904 Legmagasabb kitüntetés Grand Prix

Czukrász üzlet átadás.

Van szerencsém a n. é. közönségét értesíteni, hogy *Teleky-utca 28. szám alatt* 12 év óta fennállott **czukrász üzletemet** vömnök,

Stepper Ottó urnak

adtam át, aki azt 1905. év szeptember hó 1-jétől saját neve alatt fogja főtartani.

A n. é. közönségnek eddigi szíves támogatásáért hálás köszönetemet kifejezve, kérémmel, hogy jóindulatát vömrre is átruházzni szíveskedjék.

Husz év óta fennálló **csukorkagyáram** tovább is saját tulajdonomban marad. Nagyvárad, 1905. augusztus hóban.

Teljes tisztelettel

Herschmann Fülöp

czukorkagyáros és czukrász.

Hivatkozással apósom, *Herschmann Fülöp* urnak fönti nyilatkozatára van szerencsém jelezni, hogy apósomnak 12 év óta fennálló **czukrász üzletét** átvettem és azt 1905. év szeptember 1-jétől *Teleky-utca 26. szám* alatt saját nevem alatt tartom üzemben.

Legfőbb törekvésem lesz, hogy a külföldön szerzett beható tanulmányaimat a szakma minden ágában hasznosítsam és a n. é. közönségnek minden tekintetben szolgálatára lehessenek.

Gyors, pontos és jutányos kiszolgálásról úgy helybeli, mint postai megrendelés esetén kezeskedem.

A n. é. közönség nagybecsű pártfogásába magamat ajánlva, vagyok.

Nagyvárad, 1905. augusztus hóban.

Teljes tisztelettel

Stepper Ottó,

czukrász, Nagyvárad, Teleky-utca 26

Csalhatatlan csodás eredmények.

London.

Évek óta használom az ön Wilhelm-féle antiarthritikus antireumatikus vértisztító teáját, mert csak ez tudott megszabadítani erős reumámtól.

Tisztelettel **Dorn C. F.**

London 46. Museum Street, a British Museum mellett.

Wilhelm Ferencz urnak, gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító Neunkirchen, Alsó-Ausztria.

Oroszmező.

Nem mulaszthatom el Nagyságodnak legtisztelteljesebb köszönetemet kifejezni a küldött Wilhelm-féle antiarthritikus antireumatikus vértisztító teáért, miután két teljes esztendőn keresztül lábaimon rettenetes reumával kínlódtam és az ön vértisztító teájának használata által ettől megszabadultam, amit tehát most és a jövőben a közönségnek tudomására hozok.

Lekötelezettje

Ruhstörner Henrik, adóbeszedő

Kapható Franz Wilhelm gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító Neunkirchen, Alsó-Ausztria, valamint nevesebb gyógyszertárakban és drogueriákban.

SCHICHT-SZAPPAN!

(Szarvas vagy kulcs-szappan)

Legjobb, legkiadósabb s azért a legolcsóbb szappan.

Ment mindennemű káros alkatrészekről.

Mindenütt kapható

A vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan «Schicht» névvel és a «szarvas» vagy «kulcs» védjeggyel legyen ellátva. 2271. a

ISKOLAÖLTÖNYÖK

FIUK, GYERMEKEK és LEÁNYKÁK részére
a legizlésesebb kivitelben és legolcsóbb árban

NEUMANN M.

CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLITÓNÁL

Nagyvárad, Kishidfő Lévy-palota.